

DISPUTATIO MEDICA

DE

ASTHMATE SPASMODICO.

6

DISPUTATIO MEDICA, INAUGURALIS,

DE

ASTHMATE SPASMODICO:

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

SAMUEL LEEDS,

ANGLO-BRITANNUS.

Ad diem 27 Augusti, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud AULD et SMELLIE Typographos.

M,DCC,LXVI.

DISPUTATIO

DE

ASTHMATE SPASMODICO.

PULMONES, ut et reliquae omnes corporis partes, compluribus morbis obnoxii ſunt. Quorum in numero aſthmatis ſpecies reperiuntur. Harum ego unam, ſcilicet aſthma ſpaſmodicum, incertis plerumque temporibus repetens, tractandum putavi.

Aſthma continuum quid ſit.

SCRIPTORES hunc morbum in duas ſpecies diduxerunt, ut una eſſet quae continua, altera quae, Graeco vocabulo, periodica diceretur. Illa a vaſis pulmonum compreſſis oritur. Cujus ideo varia origo eſt: Nam hydrops pectoris, ibidem pus occluſum, ejuſdem tumores, polypus, vel alia in vaſis pulmonum concreſcentia, plenitudo ab excretionibus ſuppreſſis, calculi aſperam arteriam occludentes, adeps vicina vel thymus intumeſcens, ſpina diſtorta pulmonibus officiens, hi ſepto tranſverſo, pericardio, ſed maxime pleurae, adhaerentes; praeterea ventris, ut in aſcite, tympanite uterive hydrope, atque etiam jecoris, lienis, pancreatis, renumque tumores, pulmones comprimere et ſpiritum turbare ſolent. Nec minus variat curatio, utpote quae in tot

malis tollendis conſiſtat. Quod quidem malum, ſive, ut nobis videtur, tantummodo pro dyſpnoeae ſpecie, ſive pro ſingulari affectu cum multis aliis cuilibet modo memoratorum morborum adhaereſcente, habeatur; ſane, ſi cauſa reſpiciatur, ab aſthmate, de quo protinus ſum dicturus, toto coelo diſtare dicetur. Nam

Definitio. ASTHMA ſpaſmodicum eſt ſpiritus laborioſus, ſonorus, et impeditus, incertis plerumque intervallis repetens, et cum ſputo ſaepiſſime decedens.

Aſthmatis ſpaſmodici MORBI ſigna et affectus expoſiturus; primum ea quae acceſſionem praecurrunt; deinde ea quae hanc comitantur, percurram.

acceſſionem antecedentia. PAUCAS ante acceſſionem noctes aegrotaturis ſomnus interturbatur; cibi deſiderium aliquantum minuitur; ipſi langueſcunt. Pridie deinde ejus diei quo acceſſio futura eſt, circiter ſecunda vel tertia poſt prandium hora, is locus qui ſuper ſummum ventriculum eſt, a pleriſque quaſi ſufflatus et coarctatus ſentitur: cui ructus inodoratus mox ſuccedit; idque ante tuſſim, ante pulmones ullo modo coarctari coeptos, incidere ſolet. Mox caloris impatientia eſt. Caput hebes et plenum videtur, idem leviter dolet. Sub veſperum ejuſdem diei homines ſomno obruuntur. Multos oſcitationes et pandiculationes exercent. Prima dein nocte, perque hanc totam, atque etiam

diem poſterum, pallidae urinae copia redditur. Porro per totum diem quo haec fieri dictum eſt, ſpirandi actio inquieta eſt. Caput quaſi vaporibus aut humoribus ſeroſis repletur. Membra et praecordia gravata hebeſcunt; illa etiam inepta ad omnem motum ſunt. Sub noctem ſpiritus quaſi ore trahitur. Poſtremo, tuſſicula quodammodo convulſiva et muci aliquantulum rejectum, neque enim hujus multum ante acceſſionem in pleriſque rejicitur, acceſſionem jam inſtare ſignificant.

EXPERRECTOS circiter prima vel ſecunda hora matutina principium acceſſionis petit. Spiritus primum tardus, brevi crebrior fit. Pectus et humeri mirum in modum attolluntur. Continuo homines ſupinum corporis habitum parum tolerantes, e lecto ſe corripiunt, et erecti ſedentes levamen quaerunt. Spiritus qui facilius emittitur quam trahitur, tamen tarde et cum ſono ſtridulo ita emittitur, ut neque tuſſiendi, neque ſternutandi, neque excreandi, neque libere vocem mittendi, ulla facultas fiat. Pauci ita recti ſedent, quin levaminis cauſa, in alterutrum latus, et in alterum alius, paululum inclinent. Poſt coeptam acceſſionem ventriculus multum inflatur. Quae ſi gravis eſt, ex hoc viridia vel flava quaedam rejiciuntur. Summus calor, ardor, ſudoris aliquantum, ut in febris acceſſione fieri amat, arteriaeque inaequaliter citae, fiunt. Jamque ſi- Acceſſio.

qui lecto ante non exierunt, omnium affectuum gravitate impulsi, seque in periculo versari, praesertim si accessio urget, sentientes, sine mora in pavimentum prosiliunt, et frigidiorem aëra carpunt. Una dehinc multis dejectio contingit: atque quo tempore hoc fit, nonnulli inflationem altius per ventrem descendere sibi sentire videntur. Quod ubi fit, minuitur anhelitus, ventrisque crepitus et alvus crebrius fusa, accessionem interdum finiunt.

Procedente longius morbo, arteriae debiliter micantes, subinde paulisper quiescunt; manus ac pedes frigescunt, multisque vultus quoque nigrescit. Plurimos, palpitante corde, anima deficit. Vigente accessione, vix quicquam guttur transmitti potest. Labia, ita ac si lambere homines vellent, contrahuntur. Oculi quasi posiliunt, et lacrimis, nolente homine, suffunduntur; quae in nonnullis cutem flavo vel subnigro colore tingunt. Vultus pallescit aut livescit; musculi toto corpore subsidere videntur, omnisque omnium prope membrorum motus perit.

Posteaquam aliquamdiu viguit accessio, caput multis multum dolet, hebescit, hominesque falsis, quales per somnum se offerunt, imaginibus luduntur; cui affectui caput retro depexum auxilio est.

Primo accessionis die somnus creber, sed

interruptus ac vigiliae proximus eſt. Item toto acceſſionis tempore frequens ſopor, rarus ſomnus incidit. In alterutrum latus vel antrorſum laborantes paulum inclinati ſedentes dormitant. Iiſdem anguſtum cubiculum ubi ignis ardet, omnis pulvis aut odor gravis, omnia igne calefacta vinoſave ore accepta, obſunt.

Plurimi multos annos, nonnulli ad extremam ſenectutem, vim morbi tolerant, pauci eo jugulantur. Idem ſi frequentior atque diuturnior fuit, qui graciles ſunt multi tabeſcunt; obeſorum nonnulli in hydropa, lethargum, aut pulmonum inflammationem, incidunt.

Decedere acceſſionem, ſi ea brevis erit et paucas tantummodo horas manebit, anguſtiae praecordiorum levatae, ſimul muci paululum, ovi album repraeſentans, et nigredine, telae araneae inſtar, diſtinctum, ſputo rejectum, ſignificant. Deceſſio.

Contra, ubi longior acceſſio futura eſt et aliquot dies permanſura, per unum alterumve diem nihil vel exiguum aliquid muci excreatur. Idem hic tertio demum quartove die, quodammodo concoctus, minus tenax, albus, ſubviridis aut flavus, et in nonnullis ſanguine diſtinctus, expuitur, et in vetuſto morbo guſtu ſubdulcis, ſubſalſus, aut acidus eſt. Pectoris anguſtiae ſolvi et caetera incommoda re-

mittere incipiunt. Poſtremo urina, quam ante acceſſionem pallidam exire dictum eſt, poſt primum ejuſdem diem, in omnibus, perinde ac in febribus fit, colorata admodum efferri, et ad imum vas luteum aliquid demittere reperitur.

Quoties, quales, et quando acceſſiones redeant.

Accessiones aeſtate quam hieme et frequentiores et ſaeviores ſunt. Eaedem tertio quarto vel quinto die in pleriſque finiuntur. Qua tamen in re magna eſt varietas. Nam ex magno aegrotantium numero, alii paucas horas, alii totidem dies, conflictantur; atque, ex omnibus temporis intervallis quae his media intercedunt, alii alia in acceſſione complent. Quin et iidem aliis temporibus, pro morbi aetatis, tempeſtatum generum, et aliorum caſuum varietate, diutius aut brevius laborant.

Plerisque communia hujus aſthmatis, eoque ordine quo incidere et aliis alia ſuccedere ſolent, propoſui; quibus, quo plenior morbi notitia ſit, mulieris mihi notae in hac urbe viventis aſthmatis quandam formam, ob quaſdam proprietates in eo deprehenſas, ſubjiciendam putavi.

Quaedam aſthmatis forma expoſita.

Ea circiter triginta annos nata eſt, et ſeptem non continuos, pauci enim intermiſſi ſunt, aſthmate ſpaſmodico, quaſi annuo, laboravit. Acceſſiones fere ſemper cum caloribus aeſtivis eam repetere, plurimos dies tene-

re, neque per totum hoc temporis ſpatium ab initio ad finem aequales eſſe, ſed ſubinde remittere, conſueverunt.

MORBI adventum, magnus cutis, punctiones repraeſentans, pruritus, et aurium tinnitus, praenunciant. Quod ſignum, poſt paucos dies ſumma alvi durities, ſummus animi et corporis languor, robur fractum, cibi faſtidium, capitis cum dolore quaſi circumacti vertigo, vehemens ſternutatio et frigidae materiae a ſummis naribus in fauces deſtillatio, quae in pulmones penetrare et tuſſim primum excitare ipſi illi videtur, ſubſequuntur, et acceſſionem in propinquo eſſe ſignificant. Mox quaſi ſuffocatio et omnia aſthmatis ſpaſmodici ſigna apparent.

EA poſt prandium una vel altera hora invadunt; et ad intempeſtam noctem ſaevitie uſque increſcunt. Deinde circiter prima hora matutina acceſſio aliquantum ſublevatur; eadem iterum ſub veſperum omnium ſaevities redintegratur; idem mane poſtero lenimen. Qui quidem morbi ſaevientis deinde remittentis ordo ad quadrageſimum, quinquageſimum, vel ſexageſimum diem perſtat.

PROXIMO anno, muliere medicamentis et victus ratione rite curata, acceſſio et ſerius ſolito et lenior multo rediit, multoque brevior fuit, quippe quae paucos dies amplius non permanſerit. Eadem hoc ipſo tempore illam,

ſed aeque leniter, exercet. Hic vero per has omnium annorum acceſſiones, mulierem, neque accedente, neque ſaeviente, neque remittente, neque decedente malo, neque poſt hujus deceſſum, multum ante expuiſſe, attendere operae pretium eſt. Hoc autem anno ſputum haud mediocriter copioſius eſſe ipſa emiratur. Ex quo primum in aſthma implicita eſt, biennium vel triennium Londini morbi expers vixit. Eundem Edinburgi ne una quidem aeſtate fugit.

Cauſa proxima.

CAUSA proxima hujus morbi eſt, ſpaſmus fibras bronchiorum muſculares conſtringens. Nam neque pituitam, ſive in pulmonibus natam, ſive aliunde eo perlatam, ut antiquis placuit, neque humores rariores factos, ut ingenioſus FLOYERUS laborioſe contendit, accuſandos eſſe, neque in ulla omnino materie morbum conſiſtere, fidem faciunt; cum nihil ſaepe per ſputum rejectum, tum ſiquando quid rejicitur, id ipſum copia minus quam ut morbum feciſſe credibile ſit; poſtremo cadaverum inciſorum nec ullam materiei veſtigium prodentium, inſpectio.

Cauſa corpus aſthmati objiciens.

QUAEDAM pulmonum et ad hos pertinentium partium irritabilitas aſthmati ſpaſmodico corpora opportuna reddit. Neque HOFFMANNUS audiendus eſt, qui "corpora ſanguinea, "vaſis exilioribus ſed numeroſis praedita, "obeſiora, plena, pectus anguſtius conforma-

tum, aſthmati ſpaſmodico" vel, ut ille ait, "convulſivo ſola ſua natura opportuna eſſe," docuit. Nam neque omnia hujuſmodi corpora, etiam cauſis occaſionalibus oblatis, in morbum incidunt; et cum aliis eadem in irritabilitate poſitis malis ſaepe per totam vitam conflictantur. Eſſe igitur opus illa vel ſimili aliqua pulmonum infirmitate, quam irritabilitatem dixi, ad aſthma ſpaſmodicum faciendum, fatendum eſt. Praeterea obeſitas et plenitudo potius ad aſthma continuum quam ſpaſmodicum ducunt. Porro, licet conditio, aſthmati ſpaſmodico corpora neceſſariò objiciens, in hominibus ſanguineis ſaepiſſime inſit, ideoque tales etiam hoc aſthmate ſaepiſſime implicentur, tamen, ut omnis morbi ſpaſmodici cauſa, ita hujus quoque, a nervis petenda eſt.

Cauſae antecedentes,

PARTIUM autem afficiendarum irritabilitatem facient, augebunt, et morbi periculum adferent, quaecunque vel totum corpus, vel alias partes cum illis per nervos communes conſentientes, irritant.

HUJUSMODI autem irritamenta vel extra morbos vel intra hos ſunt.

extra morbos,

EXTRA morbos, reliquum corpus, ac ideo pulmones per conſenſum, vel ipſos hos protinus irritant, et in morbi periculum deducunt, labes a parentibus naſcenti proli inſinua-

ta, diuturnus metus, moeror, aut animi ſollicitudo; longa fatigatio, aſſidua diſciplinae literarum contemplatio, lucubratio aut negotia nocturna; CERERIS, BACCHI, aut VENERIS, in conſuetudinem deducta, intemperantia; inediae aut victus malignioris conſuetudo; naturales excretiones modum diutius ſuperantes; item frigidus ac humidus aër diutius ad corpus adſpirans. Hic vero notandum eſt, eaſdem has res, quae lentius procedentes corpora ita afficiunt, ut, occaſione data, morbum accipiant, ſi vis earum intendatur, aut ipſae ſubito magis ingruant, ad morbum excitandum ſat efficaces fore. Itaque JOANNES FLOYERUS eques, medicus, et ſcriptor Anglicanus, uſum liquorum ardentium quoſdam ſenes et aſthmati opportunos reddidiſſe, et in ipſum id conjeciſſe, teſtatus eſt *. Pluribus hanc rem exemplis, poſteaquam ad cauſas acceſſiones reducentes fuerit perventum, illuſtrabo.

morbi, ut

Ex morbis qui praecedentes hujus metum faciunt, febres cum aliae, tum praecipue quartanae et tertianae; variolae, morbilli, pulmonum aut pleurae inflammatio, catarrhus, acceſſiones tam hyſtericae quam hypochondriacae, noviſſime ventriculi inflatio, ſunt. De quibus omnibus ordine verba faciam.

* Vid. Sir Joh. Floy. on aſthma, p. 111.

Ex febrium generibus intermittentes frequentiſſima ejus origo ſunt. JOANNES FLOYERUS, cum jam ante ſuſpirio diu laboraſſet, febre tertiana gravi cum animae defectionibus correptus, certos prope aſthmatis ſpaſmodici, quod ille humidum appellat, circuitus ſemper deinde expertus eſt. Idem ſibi Theologum quendam notum, poſt febrem quartanam aſthmate ſpaſmodico, omni vere redeunte, laboraſſe, teſtatur. Item ex febre cujus naturam non notavit, alio etiam interpoſito morbo, mulierem quandam in aſthma hyſtericum incidiſſe, ipſa auctore, memorat. febres intermittentes,

FLOYERUS, variolas cum ſuum tum ſimile aliorum aſthma gravius reddidiſſe, praedicat. Apud eundem mulier gracili corpore poſt variolas, quae ei adhuc natu parvae contigerant, uſque aſthmate ſpaſmodico ex intervallis longioribus repetente, praecipue ſi frigore excepta erat, quotieſve anni tempora vertebant, aut coeli habitus commutabatur, afflicta reperitur. variolae,

MORBILLOS vero ad hunc morbum efficiendum etiam plus poſſe experientia quotidiana, ſcriptorum, et CULLENI noſtri, teſtimonia confirmant. morbilli,

PORRO ex pulmonum inflammatione multi in aſthma FLOYERI humidum, ſpaſmodicum noſtrum, inciderunt. pulmonum inflammatio,

dolor lateris, PRAETEREA juvenis quidam, qui laterum dolore affectus erat, ex eo in aſthma quoque, teſte FLOYERO, incidit. Neque, cum pulmones inflammati toties aſthmatis origo ſint, pleuram inflammatam ad eandem ducere poſſe, dubitandum eſt. Siquidem utraque inflammatio exiguo ſine diſcrepat, et raro altera ſine altera exiſtit.

longus catarrhus, LONGUS catarrhus in aſthma ſpaſmodicum, praecipue magnis anni mutationibus factis, deſinit, quae ſpecies quaſi annua eſt. FLOYERUS, ſi aſthmatici tales frigore excepti ſunt, atque id frigus dentes, guttur, vel caput, movet, intra unam vel alteram noctem aſthma conſtanter repetere, obſervavit.

malum hyſtericum, DENIQUE vitia hyſterica hanc aſthmatis ſpeciem inducunt. BAGLIVIUS ſpeciem quandam mulieres hyſtericas ſalutem deſperantes petentem, remediis aſthmatis vulgaribus reſiſtentem, frigoris ſummi capitis cum doloris aliquanto ſenſum habentem, memorat *. FLOYERUS mulierem circa decimum quintum aetatis annum acceſſionibus hyſtericis exceptam, eaſque, cum nicotianae fumus, medicinae cauſa, in vultum eſſet inflatus, ſpirandi difficultate poſtea mutatas eſſe; atque deinde ad viceſimum ſecundum aetatis annum alternis vicibus, modo aſthma, modo malum

* Bagliv. lib. 2. p. 202. et 204.

hyſtericum, repetiviſſe, teſte ipſa aegrotante, memoriae prodidit.

Hoc autem loco non eſt praetereundum, reliquas aſthmatis ſpaſmodici formas, modo comprehenſas, ſive ex febribus tertianis quartaniſve, ſive ex variolis aut morbillis, ſive denique ex pulmonum aut his praetentae membranae inflammatione, ortas, per materiam aliquam pulmones irritare, omnique ex parte pro eodem morbo habendas eſſe; in malo autem hyſterico huic proprium ſpaſmum ad pulmones transferri et aſthmati initium dare. Aliquid igitur inter hos morbos neque adeo multum intereſt. Nam et aſthma hyſtericum, ut in aliis citius, in aliis ſerius, ita in communem reliquis naturam, tandem utique vertitur. Et quaecunque cauſae illorum, eaedem hujus quoque, acceſſiones reducunt. De quibus ſuo loco poſtmodò dicetur.

Superiorum cauſarum cum morbo hyſterico comparatio.

Ad haec, malum hypochondriacum aſthma cum ſpaſmo inferre dicitur. In eo ſpiritus ſine ſono et brevis eſt, pectus circa ſternum degravatur, ventriculus inflatus diſtenditur, caput quaſi vertigine circum rapitur, et in ſyncopes homo periculo verſatur. Praeterea ſaepe extra pulmones morbus ſedet. Caetera idem ab aſthmate a cauſis ſupra relatis orto, praecipue hyſterico, haud multum abludit. Plura de eo ſcire cupientes ad Riverium et Junkerum relego.

Malum hypochondriacon;

Postremo ventriculi inflationem, a vitiata chyli natura ortam, verum aſthma ſpaſmodicum excitare in Floyeri, ſine exemplo, teſtimonio poſitum eſt. Nos, quia ſola haec inflatio chylique corruptio an cum aliis vitiis conjuncta ad aſthma viam faciat, ignoramus; ſimul talem tamque diligentem virum nihil vani dixiſſe et ad exempla reſpexiſſe, ducimus; hanc rem non omittendam, et in medio pro cujuſque arbitrio dijudicandam, reliquimus.

Praeter morbos, pulmones irritando et ſtimulando, aſthma ſpaſmodicum excitarunt acria vel aliena quaedam in aſperam arteriam tranſeuntia. Qualia ſunt nicotianae fumus, metallorum partes exiguae, liquorum fermentiſcentium halitus, aut pulvis ex ſumma terra verſus.

nicotianae fumus,

Itaque, Floyero auctore, hyſtericae, nicotianae fumo auxilii cauſa ſpirato, haud paucae aſthmate plectuntur.

mercurius et alia metalla,

Helmontius aſthma ſpaſmodicum a mercurii partibus in pulmones permanantibus incepiſſe memoriae tradidit. Item ex aliis metallis contritis minutiſſimas partes pulmones replere, irritare et aſthma facere, Floyerus teſtis eſt.

liquorum fermentiſcentium halitus,

Ridleius adoleſcentem, qui in cellam ubi cereviſiae novellae magna vis recondita fermentiſcebat, intraverat, protinus ſuffocationi adeo proximum fuiſſe, ut niſi ope aliena

inde exire nequierit, atque deinde ſub divo diu anheloſum et omnia circa pectus coarctari queſtum, ſine tuſſi permanſiſſe, memorat.

Van Helmontius Monachum, qui in domibus diruendis multum verſabatur, aſthmate primum eſſe implicitum, certiores nos fecit. pulvis;

Ad ſupra dicta attexendum eſt animi magnas perturbationes ſana corpora in aſthma cum ſpaſmo conjicere; atque in idem convulſiones aliarum partium deſinere.

Ita Ridleius, mulierem circiter ſexaginta annos natam, mollem et tenerum habitum habentem, ſed hactenus ſecunda valetudine uſam, ſubita cujuſdam viri quem multum dilexerat morte nunciata, in uteri, quam dicunt, ſtrangulationem cum gutturis praeſocatione, incidiſſe, auctor eſt. animi affectiones,

Idem alibi in aſthma convulſiones artuum, et in has illud, alternis vicibus permutari dixit. Porro per Samuelis Anhornii indicium, nobilem mulierem, cum omnium fere generum convulſionibus diu conflictatam, in aſthma ſpaſmodicum adeo ſiccum incidiſſe, ut fauces aridas liquoribus aſſidue humectare neceſſe haberet, teſtimonio priori addidit. convulſiones.

Has autem omnes cauſas, non ullum materiei genus accumulando, ſed irritabiles, ut ante poſitum eſt, pulmones in magis irritando, et ſpaſmum cui jam ante proclives fuerint, excitando, agere manifeſtum eſt. Si enim fe-

Has cauſas ſpaſmum excitando, non materiam accumulando, agere.

bres intermittentes, ſi pulmonum inflammatio, ſi laterum dolor, ſi catarrhus, in pulmones materiam conjicere dicantur; quorſum, quaeſo, haec abiit? cur non in conſpectum prodit? aut aliquid ſaltem ſui veſtigium, veſtigii umbram, umbrae ſimulacrum relinquit? At per aſthma ſputo quiddam ſaepe rejicitur; unde ei humidi aſthmatis nonnulli nomen impoſuerunt. Eſto id ſaepe fieri; verum, ſi non ſemper, unde eae aſthmatis formae ſunt quae omni ſputo carent? Praeterea hoc ipſum quod expuitur tantillum eſt, ut morbum tantum efficere poſſe nulla ratione ſit credendum. Quod ſi quis rejiciat, intus ſubeſſe materiam poſſe, quae aſthma efficere, neque ipſa ejici queat. Huic reſpondeo, Nihil alienum, niſi ſpaſmo praeter naturam id retinente, contineri; quin aliquâ viâ, eâque expeditiſſimâ, naturae ope, ejiciatur; aut, ſi id praeſtare natura nequeat, manifeſta inde incommoda, vel ipſa etiam pernicies, naſcantur. Ergo, ſi ſpaſmum quacunque ſubeſſe, et hoc aſthma in eo ſemper conſiſtere, concedetur, propoſitum meum evici. Si negabitur; at materiam alienam in corporibus triginta, quadraginta, vel quinquaginta annos, immo ad extremam ſenectutem, poſſe latitare; ac, niſi quod acceſſiones aſthmatis ſubinde reducat, nihil aliud mali inferre, nullas partes laedere, corporis actiones nullas turbare; quod Floyerus ſibi et plurimis aliis

contigiſſe confirmavit, fingi quidem animo nequibit.

In reliquis formis aſthmatis, quae a malo hyſterico, ab hypochondriaco, ab acribus aut noxiis corporibus aſperam arteriam pro tempore irritantibus, ab animi perturbationibus artuumve convulſionibus, oriuntur, quis ullam ſubeſſe materiem dixerit? quis non in puro motu ſpaſmodico malum poſitum conceſſerit?

Iis quae morbum ab initio faciunt expoſitis, proximum eſt quae ſubinde acceſſiones reducant, commemorare. Cumque ea numero prope infinita ſint, idcirco maxime communibus ſolis ero contentus.

Haec autem aër quaeque is ad pulmones humanos quaedam advehit; nonnulla ad victum pertinentia; nimia exercitatio; animi perturbationes; excretiones juſtum modum non ſervantes, habebuntur. Acceſſionum cauſae;

Aeris, ventorum, et tempeſtatum mutationes omnes nocent, omnes acceſſionem aſthmaticis referunt. Quae res ipſam coeli, ſive boni, ſive mali, ſive mediocris, mobilitatem obeſſe oſtendit.

Ejusdem tres proprietates nocent, calor, humor, et frigora extrema. aëris

Calor aſthmaticis maxime inimicus eſt. Itaque omnium temporum aeſtas nocentiſſima calor,

eſt; quippe qua acceſſiones et plures et ſaeviores ſint. Neque jubar ſolum et aëris externi calor nocet; ſed et igne, veſte, lecto, turba clauſove cubiculo qui ſit, omnes aſthmaticos offendit, omnium acceſſionum periculum vel ipſas has reducit. Quorum utique peſſimus ignis eſt; quippe cujus vis nocens brevi ſentiatur. Adeoque ipſos canes, qui ignem propius, ut fert illorum conſuetudo, jacent, difficilius ſpirare vulgo videmus. Veſte gravati qui incedunt, cito ſpirandi laborem ſentiunt. Quin et lecti aër calefactus non ſolum cum acceſſione confligtantes premit, ſed ab his etiam liberatos male afficit. Quid ego halitus ex turba hominum in eundem locum concluſorum ortos, aut ex cubiculo liberiorem aëra minus accipiente, loquar; quos ne integri quidem homines ſpirare impune ſuſtinent?

humor, PORRO, humor ita toto coelo diffuſus, ut id magna vi àquarum in pluviam mox diſſolvendarum undique ſit refertum, aſthmaticos degravare et acceſſiones confertim referre ſolet. Cui diſſimilis non eſt domuum humidarum, regionum paluſtrium aut ſilveſtrium, ventorumque humidos vapores aliunde aliquo verrentium, noxia poteſtas. Itaque notus, tales ad hanc regionem vapores perferens, aſthmaticis plurimum obeſt.

frigus ſummum, POSTREMO, licet frigus modicum, atque plus etiam quam modicum, aſthmaticorum

aptum ſpiritui ſit; frigidumque, ſerenum, ac tranquillum coelum, ante omnia, etiam in medio gelu, juvet: idem tamen extremum, praeſertim ante nives et tempeſtates graviores, notove aut aquilone perflantibus, multiplicem noxam infert.

Proximi aëris naturae vapores ſunt; quippe qui illo vecti in pulmones noſtros permanent. Hujuſmodi qui nocent ſunt, magnarum urbium, domuum, nicotianae per fiſtulam ore acceptae atque redditae, tonitruum ac ſimilium, ſive fumi ſive vapores.

Multi aëris Londinenſis impatientes ſunt. Prunarum autem per domum, ubi aſthmaticus aliquis habitat, ſuffuſus fumus eum prope ſtrangulat. Nicotianae fumus non ſolum, ut ſupra dictum eſt, aſthma primum facit, ſed multo etiam magis, ut par eſt, acceſſiones reducit; quarum primo die ſtrangulationis, teſte Floyèro, haud leve periculum facit, atque deinde ſemper pectus multum coarctat. Helmontius, a fulminibus dimanantes vapores nonnullis crebrum et difficilem ſpiritum reddere, obſervavit. Eodem fermenteſcentium liquorum halitus quoque pertinent. Ita Bonetus, quendam, cum cellam ubi muſti magna copia fermenteſcebat ingreſſus eſſet, gravi acceſſione correptum, literis mandavit. Item cereviſiae fermenteſcentis halitus, quem aſthma feciſſe Ridleius indicare ſupra dictus Fumi,

eſt, etiam magis morbum reducet. Poſtremo odores ab hoc loco alieni non ſunt; qui, ſive acres, ſive aromatici, ſive graves, omnes inimici aſthmaticis ſunt.

metalla, MERCURII et metallorum aliorum partes, adeo exiguae, ut aëre levatae cum ſpiritu in pulmones irruere queant, initium aſthmatis ſpaſmodici dare dixi; eaedem, teſtante FLOYERO, illius acceſſiones renovant.

pulvis, ALTERA quoque corpora ſupra dictis minus exigua, et ſenſibus noſtris manifeſta magis, in aëra tolluntur, et cum ſpiritu in pulmones deferuntur. Ea terreſtri natura ſunt, et quae maxime nobis familiaria ſunt, pulvis vulgo vocantur, omnibuſque aſthmaticis moleſtiam exhibent. Itaque ſine hujuſmodi hominum incommodo nulla domus verritur. Adeoque quidam aſthmaticus, cui hordeum, unde cerevifia conficeretur, humefactum parare ars erat, ſeſe hordei motati ab alio in alium locum, parum ferre, FLOYERO indicavit.

victus UT ad victus rationem tranſeam; quae turbae inde naſcuntur, eas dupliciter, prout vel a cibis vel a potionibus naſcantur, tractabo.

immodicus, IGITUR omnis cibus immodicus, ſive is ſecunda ſive contraria materia ſit, alienus eſt. Siquidem ſatietas cruditatem, haec inflationem pulmones irritantem, omnibus aſthmaticis inimicam, intus inchoat. Neque omnium qui aſthma paſſi ſunt experientia hanc opi-

nionem non confirmat: Idem hoc etiam de potionum usu immodico dicendum est.

In numero autem eorum quibus nocens natura est, omnia inflantia, nimis alentia aut concoctu difficilia, per cibum assumpta, habenda sunt. Ergo omnia olera et pleraque ex herbarum genere; qualia legumina et brassicae varia genera sunt; item piscium genera, conchilia, fumo indurata, sive ex piscium sive ex carnium natura petita, denique ova, gelatinae, lactis cremor, animalium tenera aetate carnes, obsunt. cibi nocentes,

Potiones dupliciter quoque, mera vi et fermentatione, nocent. Ex meris potionibus vini Galici spiritus nocentissimus est, eoque nocentior, quo propius ad incendentem puri alkaholis naturam accedit. Idem vel liquor Indicus, qui Anglice RUM dicitur, multa aqua dilutus, saccharoque et limonum succo additis, in potionem PUNCH nominatam confectus, teste Floyero, accessiones renovat. Idem porro praestant ubera illa vina quae SACK et SHERRY Anglice audiunt, sicut et vinum Frontiniacum, ut idem vir testatur. Praeterea omnes liquores, sive vinosi, sive pomacei, sive ex cerevisiarum generibus, adhuc fermentescentes aut novellae, accessiones accersunt, vel ultro futuras accelerant. potiones nocentes,

Ad supra dicta accedit, quod, sive potiones,

ſive cibos, ſive medicinam reſpicias, calida omnia aſſumpta obſunt.

exercitatio,

Ut ad exercitationem nimiam, acceſſionum quoque originem, procedam; longam fatigationem aut nocturna negotia corpora adhuc integra morbo afficere dictum eſt. Nec dubium eſt, quin hunc, ubi ante fuit, eadem etiam potenter reducant. Praeterque haec omnis corporis, praeſertim artuum ſuperiorum, motus violentus aut diuturnior, ſummum mali reducis periculum adfert. Nulla vero omnino inter acceſſiones exercitatio ſecurior quidem aſthmatis; plurimum mali habitus, lethargi, aut hydropis, metum efficit.

animi perturbationes.

Ex animi perturbationibus Forestus ſubitum terrorem orthopnoeam exitialem concitaſſe auctor eſt. Quaeque morbum, ut dictum eſt, primum faciunt, metus, moeror, et animi ſolicitudo, eadem ad eundem referendum efficacia ſunt. Helmontius, "ex ira, triſti "nuncio, vel etiam objurgatione, plurimos "mox luctuoſo aſthmate correptos," memorat. Praeterea literarum diſciplinae contemplatio, inquieta cogitatio, praeſertim lucubratio, quorum conſuetudo aſthma efficere dicta eſt, quoties iis ſeſe aliquis jam ante affectus dedit, idem mali nunquam non renovabunt.

Nec excretionum profluviorumque, five naturalium feu arte aut morbo factorum, vis omittenda eft. Quas diutius fuppreffas afthmatis initia inferre fupra demonftravi; idemque jam ante factum fubinde reficere, verifimillimum eft. Reque vera fcriptorum teftimonia non defunt, quae omnia excretionum genera fubito retenta vel fuppreffa, alvum, urinam, fudorem, perfpirationem, falivam, menftrua, haemorrhoides, pedum foetorem, ulcera veterantia, tumores, praefertim crurum, fonticulos et capitis acores, afthmatis acceffiones inferre, fidem faciant.

excretiones fuppreffae.

Joannes Floyerus, caufis acceffiones afthmatis referentibus, fomnum enumeravit; eoque magis, quod poft fomnum morbus plerofque mane repetit. Cujus opinionis caufas, quaefo, accipe. Somnus ultro imminentem acceffionem acciet. Quare? quia, ut in morbi affectibus, quique eum praecedunt, tradendis oftendi, fomnus femper interturbatur; faepe duas ante acceffionem noctes, quod ille ipfe fatetur, omnino fugatur. Nonne, e contrario, fomnum fincerum, qui omnia fpafmorum et convulfionum genera componit, non fpafmum afthma continens accerfere, fed ipfum ab eo turbari pellique, fequetur? Porro, fibi e lecto furgendi, praefertim aeftate, et in fedili dormiendi, faepe impofitam neceffitatem, ait. Quaenam haec oratio eft, aut quor-

Somnum acceffiones non referre.

ſum tandem pertinet? An ſomnus in ſedili, quam in cubili, minus ſomnus habendus eſt? Praeterea ſe aeſtate hoc feciſſe dicit, quo tempore lecti calor aſthmaticis intolerabilis eſt. Igitur non ſomnus, ſed temporis, ſed loci calor, et corporis jacentis habitus, erat accuſandus. Quod autem ſe, in ſeram noctem quietem differendo, unum alterumve diem acceſſionem retardaſſe, dixerit, eodem ſane pertinet. Id enim, non vigilando, ſed corpus erectum et frigido cubiculi aëri objectum ſervando, boni ſibi praeſtitit. Ergo ſomnus non acceſſionum cauſa, ſed pars curationis, ut poſtmodo ſuo loco oſtendetur, credendus eſt.

Aſthmatis ſpaſmodici, ASTHMATIS ſpaſmodici natura, ſignis, et cauſis plenius expoſitis; quibus deinde in rebus a paucis morbis id imitantibus differat, quoque modo eae differentiae dignoſcantur, oſtendere conabor. Dyſpnoeam autem, orthopnoeam, aſthma pituitoſum, catarrhum ſuffocativum, et malum hyſtericum, quando id ſpiritum adficit, comprehendam.

dyſpnoeae, A dyſpnoea, ſub qua aſthma continuum dictum ponam, aſthma ſpaſmodicum differt; quod in illa ſpirandi vitium continuum eſt; in hoc circuitus habet. Praeterea ſi utriuſque cauſae ſpectentur, illam compreſſio, hoc ſpaſmus, ſemper continet.

orthopnoeae, AB orthopnoea diſcrepat, quod longiſſimum

eſt, et circuitus habet; cum ea acutiſſima, nunquam deinde redeat.

Est aſthmatis ſpecies quam "cum tuſſi humida ac rejectione pituitae viſcidae conjunctam, noctu dieque, ſub quocunque corporis ſitu, infeſtare," Hoffmannus definivit. Quae notae, quoties apparent, hoc ab aſthmate ſpaſmodico ſatis diſtinguunt. Praeterea cauſae diverſae ſunt. Aſthmatis pituitoſi origo eſt glandularum bronchiorum, ob catarrhum aut aliam aliquam priſtinam labem, reſolutio. Unde pituitae magna copia aſſidue fere profunditur, et ſpirandi actionem aſſidue quoque, neque adeo multum laedit. Praeterea homines quorum corpora pituita abundant, hujus tantam copiam ſine gravi incommodo ſuppeditant. Quae tamen materia, ſive frigore ſive quavis alia cauſa, retenta intus ſubſtitit, ſtagnando et partim pulmones onerando, partim irritando et ſpaſmos excitando, demum ſpiritui plurimum officit, et diras turbas creat. Quo fit, ut, cum adeo ei inimicum frigus ſit, ejus acceſſiones plurimas et graviſſimas hyems fere pariat. Quod hunc morbum ab aſthmate ſpaſmodico haud obſcuro diſcrimine disjungit. Itaque Floyerus cum alios, tum mulierem obeſam, cum catarrho conflictantes, huic aſthmati, hibernis menſibus magis opportunos eſſe, dixit. aſthmatis pituitoſae,

Contra, cum adeo irritabiles eorum pulmones ſint, qui aſthmate in ſpaſmo poſito afficiuntur, eos in acceſſiones cauſae multo leviores praecipitant. Quinetiam cauſae ſaepe omni materia carent, ſaepe morbus ſine ullo ſputo ſolvitur. Ipſi homines plerique ſanguinei ſunt. Verum tanta diſcrimina tantummodo circa initium aſthmatis pituitoſi dantur. Paulo enim poſt, tuſſis cum ſputo vel decedunt vel minuuntur; inter acceſſiones ſpiritus minus male afficitur; et ſpaſmus demum ita omnia ſigna continet, ut Ridleius non ſine cauſa pituitoſum et ſpaſmodicum aſthma pro eodem morbo habuiſſe, et a ſpaſmo pariter utrumque oriri, atque ex diverſis cauſis occaſionalibus, addito etiam novo aliquo adfectu, tantummodo incipere, judicaſſe videatur. Atque haec opinio eo veriſimilior eſt, quod ipſum aſthma manifeſto ſpaſmodicum, prout a cauſis materiam quamvis intus retinentibus excitatum ſit, ſub acceſſionis finem haud exiguam ſputi copiam ſaepe emittit.

catarrhi ſuffocativi,

Denique, ſtertor, robur ſubito fractum, ſonus quaſi ſpumidus, materia perpetuo inter ſpirandum effluens, brevis curſus, et raro recurſus, catarrho ſuffocativo adhaerentia; quarum notarum raro quaequam, omnes nunquam, in aſthma ſpaſmodicum conveniunt; praeterea acuta illius natura, quo minus aſthma ſpaſmodicum credatur, prohibebunt.

Postremo, malum hyſtericum, quod tot alios morbos imitatur, hunc quoque, ad guttur adſpirans, et globum hyſtericum dictum efficiens, mentitur. Cujus utriuſque morbi haec ſunt diſcrimina. Globus hyſtericus, omnia comprimendo, diſtendendo, et convellendo, ſtrangulationem prope infert, atque ex rerum neceſſitate citius decedit. Aſthmatis per aliquot dies ſaepe acceſſio minus convulſiva permanet. Ille aëre et ſpaſmo ſummas fauces conſtringit; hoc intra pulmones ſedet. — *et globi hyſterici, diſcrimina.*

Longissimus morbus aſthma ſpaſmodicum eſt; raro ex toto tollitur, paucos mortales jugulat. Alios triginta, alios quinquaginta annos, alios ad extremam ſenectutem, tenet. — *Eventus praeſagium,*

Paucas tamen obſervationes proprias, hominum aetates et naturae, morbi cauſae, item hujus aetas, modus, aut acceſſionum frequentia, requirunt.

Ex iis qui infra pubertatem ſunt; quo minor quiſque natus eſt, eo integritatis major ſpes eſt. Tenerae enim aetates, mirum in modum, omnibus ſpaſmorum et convulſionum generibus, ob mollitiem et irritabilitatem tenellorum corporum, obnoxii ſunt. Quae deinde firmatae, ubi corpora jam robore auxerunt, fibris rigeſcentibus et cauſa ſublata, jam magis atque magis ineuntis aetatis mala ſuperabunt. Poſt pubertatem vix ulli ad integram firmitatem redeunt. — *ex aetate,*

ex parentum labe,

Neque eorum, quorum naturis vitia parentum labem inseverunt, quisquam est sanatus.

ex materia,

Si aliena materia recens adhuc morbum fecit; si excretiones suppressae ei initium dederunt; illa corpore ejecta, his restitutis, tolli malum poterit.

ex morbi vetustate,

Ubi asthma inveteravit, accessiones leniri, sublevari, et differri queunt; tolli ex toto nequeunt.

et accessionum frequentia, petitum.

Accessiones aliae alias, brevibus requietis moris interpositis, crebrius excipientes, senilia et tenuia corpora in tabem conjiciunt; adiposa et pinguia hydrope, lethargo, aut pulmonum inflammatione, in mortem mox desituris, afficiunt.

Curatio tractata,

In curatione asthmatis spasmodici tria consilia sequenda sunt; primum ut spasmus commotus componatur, id quod in ipsa accessione faciendum est; deinde ut causae eam excitantes tollantur aut leventur; postremo ut morbo redituro occurratur.

spasmo componendo,

Ad spasmum componendum pertinent alvum ducentia, eandem ore data purgantia, vomitum moventia; fomenta, sanguinis detractio, medicamenta sedantia, acidae ac dilutae potiones, frigus ad corpus adspirans; postremo ciborum et potionum delectus habitus. De quibus ordine pauca dicam.

QUONIAM, ut ante in morbi ſignis tradendis dictum eſt, primum ſaepe auxilium, una aut plures dejectiones, adferunt; ſemperque durior alvus acceſſionis vim, ut in cauſis quoque demonſtratum eſt, intendit; et alvus cum minima partis laborantis moleſtia ſollicitatur; hanc ducendam ipſa natura praemonſtrat. Simul, quia aſthmaticos omnes inflatio offendit, ii liquores in alvum immittendi ſunt, qui inflationem maxime diſcutiunt. Hujuſmodi ſunt illi qui CARMINATIVI vulgo adpellantur. Ii aëra concluſum infra emittunt, alvum commode ſolvunt; praeterea dolorem ſopiente facultate praediti, corporis, ideoque pulmonum irritabilitatem quodammodo imminuunt. quod fit per alvum ductam et carminativa,

QUOD ſi ſpaſmum, ut haud raro incidit, inimicae cujuſvis materiae, qualem frigus, acceſſionis haud levis cauſa, perſpiratione occluſa, intus convertit, copia congeſta auxit; nihil obſtat, quo minus acres humores quibus ſanguis in tali caſu abundat, purgante medicina ore aſſumpta, per inteſtinorum glandulas alvo educantur. Cavendum tamen eſt, ne vigente acceſſione, neve per nimis irritantia, alvus ſic purgetur. purgantia ore data,

NEQUE infra ſolum, ſed ſupra purgare, dummodo lenius hoc fiat, ſaepe etiam convenit. Id enim inflationem ſpaſmum irritantem diſcutit, ideoque hunc quoque minuit, et non- vomitum moventia,

nullorum ventriculum ab aliena materia liberat. Sed cavendum eſt, violentius vomitum moventia dentur: Contrarium enim praeſtant, vires fatigant, et irritationem ſpaſmos continentem augent. Radicem igitur aut tincturam ipecacuanae, vel oxymel aut acetum ſcilliticum, dare potius erit. FLOYERUS oxymellis ſcillitici uncias ſingulas, olei amygdalarum dulcium tantundem, ſolum praecepit.

fomenta et balneum,

EIDEM conſilio, pedes, pectus, abdomen, et humeri, calida aqua perfuſi, reſpondent. Neque talis calor metuendus eſt; quippe qui tantummodo pro tempore, immo pro temporis puncto, maneat; quem e contrario vis ſedans et ſpaſmos potenter conſopiens, continuo deinde excipit.

veſicatoria,

PORRO veſicatoria, quorum in multis morbis agendi actio incertior eſt, ſpaſmo in hoc reſiſtere, et magno auxilio eſſe, ſolent. FLOYERUS, brachiis, humeris, et cruribus, veſicatoria imponi jubet. Video etiam RIDLEIUM inter ſcapulas cum magno auxilio amplum veſicatorium admoviſſe.

ſanguinis detractionem,

ITEM ſanguinis cauta detractio, quae adverſus alios ſpaſmos potens eſt, etiam in hoc utilis eſſe poſſe credendus eſt. Ad quod utique remedium, nunquam niſi in graviore re fugiendum eſt. Nam ſi toties vena ſecaretur, quoties aſthma ſpaſmus reducit, profecto

consuetudo vitalem humorem profundendi multo plus mali inferret, quam, spasmo soluto, boni praestaret. RIDLEIUS in duabus totidem mulierum accessionibus supra positis plurimum sanguinis feliciter ademit. Nullus senibus demendus est. Idem remedii junioribus plenis non nocet, si adversus gravem morbi impetum solummodo adhibeatur.

DENIQUE ex sedantibus medicamentis opiata, aut ex papavere confecta, idonea sunt. FLOYERUS diacodii et olei amygdalarum dulcium parem copiam commisceri, et unum vel alterum cochleare, lecti petendi tempore, dari; aut laudani liquidi decem vel duodecim in julepo hysterico guttas solutas mites, et cum gas sulphuris mixtas, praecepit. VILLISIUS "pro subita dyspnoeae vere spasmodicae sedatione", inquit, "nullum praesentius remedium expertus sum laudani opiati tinctura nostra, quippe, somno obrepente, spiritus inordinationes suas remittunt." FLOYERUS porro aquae papaveris, quae dicitur, uncias ternas, cum syrupi papaverum rubrorum drachmis quaternis, et salis prunelliani drachmis dimidiis, maximo commodo haurire consuevit. sedantia,

IDEM omnia volatilia, qualia sunt sales volatiles, castoreum, asa fetida, item acria aromatica aut calefacientia omnia, iterum iterumque nocere dictitavit. Pro quibus acidas acidas potiones,

frigida aqua dilutas potiones, vel carminativa quaedam aceto temperata, ſubjecit.

frigus,

POSTREMO, ſub acceſſionis finem aut ſomno utique dato, ſimul atque homo experrectus eſt, ſedile quam cubile, frigus quam calor, potior eſt. Quod ſi cubandi fuerit neceſſitas, pectus hominis frigidiuſculum ſervetur, neque pars ulla veſte oneretur.

et victus rationis delectum;

NEQUE in ipſa acceſſione victus ratio negligenda eſt; hujus autem ita delectus haberi debet, ut omni carne abſtineatur; quippe quae ſuffocationis periculum, acceſſionis quatuor vel quinque dierum moram, et novam ſaevitiem addit. Coctum ovum, aqua fervente ſolutum, magna aceti copia adjecta, pandenti detur. Item panis toſtus, adjecto butyro, convenit. Ante autem prandium, primo acceſſionis die, nullus cibus ſumendus eſt. Hydromel vel vinum multa aqua dilutum potetur. Matutinis vero et veſpertinis horis refrigerantiſſima julepa et ſales hauriantur. Quae quidem ratio, ſi gravior modo acceſſio fuerit, in biduum, triduum, vel quatuor dies, pro rei neceſſitate, ſervanda eſt; ſin minus, paulo major indulgentia nihil nocebit.

bolus pectoralis utilis.

AD ſupra dicta, puellam quandam in noſocomio Edinenſi a bolo pectorali Pharmacopeiae Pauperum ſummum accepiſſe auxilium, attexere haud alienum eſt.

Iis quae ad ſpaſmum componendum et acceſſionem levandam pertinent, propoſitis; ad ea quae hanc prorſus tollunt, quae pars curationis in cauſis morbum excitantibus tollendis conſiſtit, procedam.

Cauſas acceſſionum tollendo,

Ante omnia autem dicendum eſt, quaecunque acceſſionem potiſſimum reduxerunt, iis contraria in curatione tractanda eſſe, ſimileſque rationes, ea quae morbo initia dederunt, habere.

quod fit, per cauſis contraria,

Ut igitur ab his, quae prima ordine ſunt, incipiam; ſi ex aliis malis materia aliena relicta offendit, ea omni cura ejicienda eſt. Quae medendi ratio ex ipſorum morborum curatione propria trahenda eſt.

materiem ejectam,

Si ſpaſmos, animi perturbationes, aut alii morbi ſpaſmodici, ad pulmones aliunde tranſtulerunt; ſpaſmis reſiſtentia iſtis morbis curandis propria, et animus ſedatus et exhileratus, reſpondebunt.

ſpaſmum conſopitum,

Ubi coeli calor, humor, ſummum frigus, fumi, halitus, odores, exiguae metallorum partes, aut pulvis, noxam intulerunt, haec omnia vitanda ſunt; purus, ſiccus, et frigidus aër quaerendus, vel intus domi imitandus eſt. Idque eo diligentius faciendum, quod aëris ea vis eſt, ut in domuum penetralia permanans, vel minime ei objectum aſthmaticum in acceſſionem tamen conjiciat. Itaque, " ſpi-

calorem, humorem, ſummum frigus, et ſimilia, vitata,

"rante Borea," qui in Continente Europae asthmaticis plurimum obest, HELMONTIUS "non-"nullos vel in hypocaustis asthmate plecti," observavit. Sed ex modo dictis quaedam proprias observationes requirunt.

Astropii aquam,

ACCESSIONEM, quam nicotianae fumus intulerat, Astropii aqua hystericae cuidam ademit.

sulphur et vomitum,

A fulguribus ortum asthma, medicamentis sulphureis et vomitu, curandum est.

oleum,

SI partes metallorum minimae nocuerunt, oleosa, lacteus victus, mucilaginosa, et purus aër, plerisque prosunt.

excretiones reductas aut auctas,

PORRO, si excretiones solitae suppressae retentaeve accessionem fecerunt; eaedem reductae vel auctae curationem prosperam facient. Neque exemplis opus est ad id illustrandum quod certissima et multiplex experientia luce clarius reddidit. Quin et insolitae supervenientes, saepe morbum tandiu amovent, dum ipsae permanserunt.

insolitas factas,

ITAQUE GULIELMUS Britanniae rex, cum in praelio Boynensi apud Hibernos humeri vulnus, pugnans, accepisset, consuetis asthmatis accessionibus, quoad humor vulnere exiit, ex toto caruisse dicitur.

crurum tumorem et alvum solutam.

ALIOS crura tumescentia multum levarunt. Item alvus sponte soluta nonnullis auxilio fuit. Si sanguinis toto corpore abundantia

morbum reduxit, is, vena secta aut alvo purgata, detrahi debebit.

Reditui morbi occurrunt

TERTIO medendi consilio, scilicet, ut morbo redituro occurratur, modo dicta conveniunt. Praeterque haec victus et aëris ratio, exercitationis et animi affectionum, denique somni et alvi modus, spectandus est.

victus ab inflatione alienus et aqua,

CIBOS esse ab inflatione alienos et concoctu faciles, homines oportet; liquores bene fermentatos potare. Iidem aqua diluti, acido leniore adjecto, plerisque prosunt. Quin et aqua pura, teste FLOYERO, mirum auxilium praestitit.

coelum serenum,

COELUM serenum, ab omnibus ventis ac tempestatibus purum et frigidum, maxime convenit. Quae coeli proprietas, si quando non est, quantum fieri poterit, intra domuum parietes imitanda est. Video aliis rusticum, aliis urbanum, aëra prodesse. Qui hunc aut illum, prout maxime sibi responderit, quisque affectent.

exercitatio lenis,

UT exercitatio vehementior omnes asthmaticos offendit, ita nulla tabem et alias noxas infert. Mediocris igitur quaerenda est. Quocirca equo leniter vel rheda vehi, item lentius ambulare, juvabit.

animi serenitas,

CONVALESCENTIUM animos eodem, quo coelum, habitu esse oportet; serenos nec ullis, quae quasi alterae tempestates sunt, perturbationibus contristatos.

ſomnus,

SOMNUS modicus et tempeſtivus ſit; ut et reditus morbi differatur, et priori acceſſione afflictum corpus recreetur.

et alvus ducta.

POSTREMO, cum adſtricta alvus omnibus aſthmaticis obſit, ſiquando juſto durior fuerit, quo moleſcat, ea in alvum immitti debent, qui ſimul molliendi, ſimul roborandi, virtute praedita ſunt.

FINIS.